

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**ЕВОЛЮЦІЙНІ ПРОЦЕСИ
В ГАЛУЗІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ІННОВАТИКА, ДОСЯГНЕННЯ,
ПЕРСПЕКТИВНИЙ ДОСВІД**

**Збірник матеріалів
І Всеукраїнської Інтернет-конференції
викладачів, студентів, аспірантів та молодих вчених**

27 листопада 2020 року

Маріуполь – 2020

Редакційна колегія:

О. Г. Брежнєва, д.п.н., проф.; Ю. О. Демидова, к.п.н., доцент; О. Л. Бухало, к.п.н., доцент; О. О. Березіна, к.п.н., доцент; Л. П. Загородня, д.п.н., доцент; В. А. Ляпунова, д.п.н., проф.; Л. В. Макаренко, к.п.н., доцент; С. І. Макаренко, к.п.н., доцент; О. О. Фунтікова, д.п.н., проф.; К. Й. Щербакова, к.п.н., проф.; Андрєєва М.Ф., асистент, В. Ф. Яйленко, старший викладач.

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою факультету філології та масових комунікацій Маріупольського державного університету
(протокол № 3 від 25.11.2020р.)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою факультету філології та масових комунікацій Маріупольського державного університету (протокол №5 від 25.11.2020р.)

Еволюційні процеси в галузі дошкільної освіти: інноватика, досягнення, перспективний досвід: зб. матеріалів І Всеукр. Інтернет-конф. викладачів, студентів, аспірантів та молодих вчених, м. Маріуполь, 27 листоп. 2020 р. / Маріуп. держ. ун-т ; за заг. ред. О.Г. Брежнєвої, С. І. Макаренко. – Маріуполь : МДУ, 2020. – 225 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на І Всеукраїнську Інтернет-конференцію «Еволюційні процеси в галузі дошкільної освіти: інноватика, досягнення, перспективний досвід». Для викладачів, студентів, аспірантів та молодих вчених.

Тексти публікуються в авторській редакції. Редакція не несе відповідальності за науковий зміст і якість поданих матеріалів.

2010. № 5. С. 10–14.

2. Грабенко Т. М., Зинкевич-Евстигнеева Т. Д. Чудеса на песке. Песочная игротерапия. Санкт-Петербург : Ин-т спец. педагогики и психологии, 1998. 48 с.

3. Лучанська В. Проблема креативності в сучасній психології. *Соціальна психологія*. 2007. № 3. С. 154–161.

4. Пісочна терапія в роботі з дошкільниками / упоряд. Л. А. Шик, Н. І. Дикань, О. М. Гладченко, Ю. М. Черкасова. Харків : Основа, 2012. 127 с.

5. Половецька С. Пісочниця – наш світ, а іграшки в ній – люди. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2010. № 4. С. 26–35.

6. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України від 17 квіт. 2002 р. № 347/2002. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text> (дата звернення: 01.12.2020).

7. Розвивальні ігри з водою та піском / упоряд. Л. А. Шик, Н. І. Дикань, О. М. Гладченко, Ю. М. Черкасова. Харків : Основа, 2010. 127 с.

УДК 373.2.015.31

Демидова Юлія

Маріупольський

державний університет,

м. Маріуполь

СТВОРЕННЯ РОЗВИВАЛЬНОГО ПРОСТОРУ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ

На сучасному етапі розвитку української держави стає все більш очевидною органічний зв'язок між перетворенням різних сфер суспільства і підвищенням активності особистості як суб'єкта життєдіяльності. У зв'язку з цим активізація пізнавальної діяльності дітей, ефективне управління її

формуванням і розвитком, методичне, організаційне і морально-психологічне забезпечення виступає не тільки складна педагогічна проблема, але і найважливіша соціальна задача, успішність вирішення якої багато в чому опосередковується тим, наскільки повно досліджений феномен пізнавальної активності з позицій міждисциплінарного підходу.

Наукові розвідки цієї проблеми здійснювали провідні вчені і педагоги-практики країн світового співтовариства (Ф.Баррон, Дж.Гилфорд, І.Лангарт, А. Маслоу, К. Роджерс, Дж.Родарі, Е.Стоуне, Р.Торренс, В. Франкл).

Проблема функціональної готовності організму старшого дошкільного віку до вимог та умов виховання, навчання зростає в зв'язку з тим, що діяльність дітей стає більш складною і різноманітною, удосконалюється здатність грати і малювати, ліпити, будувати за власним задумом.

Функціональний стан організму представляє фонову активність нервової системи, в умовах якої реалізуються поведінкові акти людини. Тракткування нейромеханізмів поведінки як концепція організації процесів в цілісному організмі, що взаємодіють з середовищем була розвинена І.М. Сеченовим і О.О.Ухтомським.

Потужним стимулом для розвитку центральної нервової системи, вищої нервової діяльності є багатство і різноманітність інформації, що надходить в кору головного мозку, завдяки специфічній функції органів почуттів (аналізаторів), в числі яких особливу роль в дошкільному віці грає зоровий, слуховий, руховий і тактильний. Засвоєння навчального матеріалу і його закріплення полегшуються при одночасній участі декількох аналізаторів. Цим визначається раціональна методика проведення освітнього процесу, заснована на використанні барвистого ілюстративного матеріалу, іграшок, дидактичних ігор в поєднанні з образним, чітким поясненням [2].

Однією із особливостей формування пізнавальної активності дошкільника є необхідність створення відповідного освітнього (розвивального) середовища в закладі дошкільної освіти, яке буде насичене наочністю, відповідним

дидактичним матеріалом тощо. Так, Л. Солодовник зазначає, що на формування пізнавальної активності дошкільників впливає використання різноманітного дидактичного матеріалу. До такого автор відносить: різні іграшки, предмети, геометричні фігури, трафарети, природний матеріал, картинки із зображеними на них деревами, овочами, фруктами, тваринами, птахами та іншими добре відомими дітям об'єктами, що відображають навколишній світ, життя народу, його побут, культуру, працю. До того ж, пізнавальна активність старшого дошкільника формується лише у різних видах діяльності: грі, конструюванні, моделюванні, експериментуванні тощо. Відомо, що гра – провідний та найбільш доступний для дітей вид діяльності, спосіб переробки отриманих з навколишнього світу вражень, знань [4].

Моделювання розвивального середовища в закладі дошкільної освіти повинне відповідати цілій низці принципів. Так, принцип дистанції, позиції при взаємодії. Особистісно-орієнтована позиція педагога - партнерська. Її можна позначити як «поруч», «разом». При цьому розвивальне середовище створює умови для відповідної фізичної позиції - спілкування з дитиною на основі просторового принципу «очі в очі».

Принцип активності реалізується в тому, що у ЗДО закладена можливість формування активності у дітей і прояви активності дорослих. Вони стають творцями свого предметного оточення в процесі особистісно розвиваючої взаємодії.

Принцип стабільності-динамічності розвивального середовища передбачає те, що у середовищі повинна бути закладена можливість її зміни відповідно до смаків дітей, а також з урахуванням різноманітних педагогічних завдань. Принцип комплексування і гнучкого зонування тісно пов'язаний з попереднім і більш широко розкриває саме динамічність. Життєвий простір в ЗДО має бути таким, щоб воно давало можливість побудови сфер активності. Це дозволяє дітям відповідно до своїх інтересів і бажань займатися одночасно різними видами діяльності, не заважаючи один одному.

Принцип емоційності середовища, індивідуальної комфортності та емоційного благополуччя дитини і дорослого реалізується в тому, щоб середовище пробуджувало у дітей активність, давало їм можливість здійснювати різноманітні види діяльності, отримувати радість від них, і в той же час навколишнє оточення повинно мати властивості при необхідності «гасити» таку активність, давати можливість відпочити.

Осягнення дітьми категорії естетичного починається з «елементарних цеглинок», своєрідної мови мистецтва (краси звуків, кольорових плям, абстрактних ліній, дотепного трактування образу лаконічними графічними засобами) є основою принципу поєднання звичних і неординарних елементів в естетичній організації середовища.

Принцип обліку статевих і вікових відмінностей дітей передбачає побудову середовища з урахуванням статевих відмінностей, надання можливостей, як хлопчикам, так і дівчаткам проявляти свої схильності відповідно до прийнятих в суспільстві еталонів мужності і жіночності [3].

Таким чином, успішне формування пізнавальної активності у дошкільників можливо тільки в рамках розвивального середовища з кількома взаємопов'язаних підпросторів, що створюють найбільш сприятливі умови для розвитку і саморозвитку кожного включеного в неї суб'єкта.

Література

1. Борисова О., Тур М. Вплив ігрового середовища на формування творчої особистості дошкільника. *Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди»*. Педагогіка. Психологія. Філософія. 2013. Вип. 28(1). С. 38–42.

2. Волощенко Н. О., Коваль Ю. О. Освітньо-розвивальний потенціал Lego-технологій у розвитку пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку. *Освітній дискурс: Педагогічні науки* : зб. наук. пр. 2019. Вип. 11(3). С. 88–98.

3. Жейнова С., Курносова В. Проблема розвитку пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2016. Вип. 48. С. 100–106.

4. Корендо Р., Бабіч С. Предметне розвивальне середовище як чинник всебічного розвитку дитини. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2011. № 9. С. 44–50.

5. Лохвицька Л. В. Концептуальні засади проектування розвивального предметного середовища в дошкільних навчальних закладах. *Педагогічна теорія і практика* : зб. наук. пр. 2010. С. 159–169.

УДК 373.2.015.31:316.42

Довгаль Валентина

Науковий керівник –

Бухало Олена

Маріупольський

державний університет,

м. Маріуполь

ВПЛИВ СЮЖЕТНО-РОЛЬОВОЇ ГРИ НА ФОРМУВАННЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ОТОЧУЮЧИХ

Створення умов для всебічного гармонійного розвитку дитини наразі є одним з пріоритетних напрямків діяльності закладів дошкільної освіти. Проте, надмірна зосередженість на інтелектуальному розвитку дитини може гальмувати її комунікативний та емоційний розвиток, що стає причиною формування негативного, або неадекватного ставлення до оточуючих.

Дослідження Є. Смирнової та О. Гударевої доводять, що усвідомленню дошкільниками суті взаємин між людьми та формуванню у дітей системи